

*Českomoravský odborový svaz
pohostinství, hotelů a cestovního ruchu
prosinec 2015*

KONFERENCE O VÝŠI MEZD V REGIONU VISEGRÁDSKÉ 4

V sídle Senátu se 4. prosince 2015 uskutečnila pod záštitou předsedy Senátu Milana Štěcha konference „Odpovídají mzdy výkonu ekonomiky zemí V4?“ Za odborový svaz se konference zúčastnili D. Gavlasová a E. Wachtl. Diskuse se zaměřila na příčiny relace nižších mezd oproti výkonu ekonomiky v porovnání se západní Evropou. Mzdy v zemích Visegrádu jsou nominálně více jak třikrát nižší než v západní Evropě. To je dáno především obecně malým podílem mezd na celkovém HDP ekonomik V4. Osm států s nejmenším poměrem mezd na celkovém HDP jsou všechny nové členské státy EU. Tento rozdíl může být dán z velké části poměrem kapitálově náročnějších sektorů ve střední a východní Evropě na jedné straně a naopak služeb v Evropě západní. Hrubé mzdy ve V4 jsou výrazně nižší, než by odpovídalo výkonu ekonomiky. Nejvýrazněji vybočuje od předpokládaného trendu Česká republika (o 22 %), následuje Slovensko (o 15 %), Maďarsko (6 %) a Polsko (4 %). Visegrádská čtyřka vykazuje o 10 % menší poměr mezd než je průměr EU. V současném HDP na rok 2015 to znamená, že v případě stejného rozložení mezd k celkovému výkonu ekonomiky jak v celé EU by byl objem mezd v ČR o 400 mld. Kč ročně vyšší. Tuto sumu česká ekonomika vyprodukuje, ale je redistribuována jiným způsobem než v průměru EU. Zejména je

redistribuován jako kapitálový výnos. Tento region je velmi náchylný k odlivu kapitálu mimo domácí ekonomiku se zmenšující se pravděpodobností reinvestice. Průměrná měsíční mzda by v případě stejného rozložení výnosů ekonomiky jako v západní Evropě byla zhruba o 20 % či 5 tisíc Kč vyšší, tzn., že by činila 32 tisíc Kč.

V úvodním projevu předseda Senátu M. Štěch uvedl, že Visegrádská čtyřka je neaktivnější skupina států s podobnými zájmy v rámci EU, která má ekonomicky a geograficky výjimečnou pozici uvnitř Evropy. Úroveň mezd v tomto regionu je však výrazně nižší, než by odpovídalo výkonu jejich ekonomiky. Jednou z příčin je podle něj vzájemně nekoordinovaná soutěž, která tlačí mzdy dolů a státní investiční pobídky nahoru. Tím škodí regionu jako celku a jednotlivým státním rozpočtům. Předseda Senátu také navrhl, aby v rámci Visegrádu vznikla koordinační rada pro rozvoj ekonomiky a zvyšování státního rozpočtu. „Tím skončíme naši nesmyslnou soutěž v daních a v pobídkách a začneme konkurovat tím, v čem jsme opravdu dobří“, dodal.

Martin Myant, vedoucí hospodářské sekce Evropského odborového institutu, se zaměřil na vztah konkurenceschopnosti a výše mezd. Dle jeho analýzy neexistuje žádný vztah mezi

dlouhodobou výší mezd a schopností globálně konkurovat. Konkurenceschopnost je schopnost konkurovat navzdory vysokým mzdám. Nikoli konkurovat nízkými mzdami, uvedl Myant. Martin Kahanec, ředitel výzkumu Středoevropského institutu pro výzkum práce uvedl, že se jedná o celosvětový trend, kdy výnosy práce ztrácí nad investičními výnosy již posledních 40 let. „Od 50. let rostla produktivita a mzdy ruku v ruce, od 70. let produktivita rostla dále stejně rychle, ale mzdy začaly stagnovat“, dodal.

Hlavní ekonom Evropské sekce Úřadu vlády Aleš Chmelař představil studii, podle které poměr mezd na HDP ve střední Evropě patří k nejnižším v EU. Základní informace z této studie jsou uvedeny v úvodu této zprávy. Hlavní ekonom Deloitte David Marek mírnil závěry předchozích řečníků. Podtrhl vliv silné průmyslové základny ekonomiky, která je kapitálově náročnější, a na mzdy jde tedy menší část celkové přidané hodnoty. Bránil i relativně nízké zvyšování mezd: „Během krize se mzdy nesnižovaly, ale zisky padaly. Teď zisky rostou rychleji a pouze se tak dostávají na úroveň před krizí“. Jeho vystoupení vyvolalo značnou nevoli zejména u účastníků konference

KONFERENCE O VÝŠI MEZD...
pokračování na další straně

Obsah:

- Konference o výši mezd...
- Setkání bankovní rady ČNB s ČMKOS
- Vánoční přání čtenářům Espresso
- Jednala Svazová rada ČMOS PHCR
- Šarmantní násilníci
- Kdy hrozí nejvíce pracovních úrazů?

Setkání bankovní rady ČNB se zástupci ČMKOS

Dne 7. 12. 2015 se konalo již pravidelné setkání zástupců ČMKOS s členy bankovní rady České národní banky. Zástupce odborů přivítal M. Singer, guvernér ČNB a předal slovo Petru Královi, náměstkovi ředitele sekce měnové politiky ČNB.

P. Král vystoupil s prezentací k hodnocení makroekonomické situace a jejího výhledu a k vývoji na trhu práce. Prezentace komentovala aktuální ekonomický vývoj, kdy růst reálného HDP zrychlil až na 4,6 % ve druhém čtvrtletí a obdobné tempo (4,5 %) si udržel i ve třetím čtvrtletí. K rychlému ekonomickému růstu přispívá jak oživení spotřeby domácností v důsledku nárůstu objemu mezd a platů, tak i nárůst investic a zásob. Stabilně kladný příspěvek k růstu vykazuje rovněž vládní spotřeba. Zpracovatelský průmysl je i nadále tahounem růstu hrubé přidané hodnoty. Oslabení kurzu v loňském roce působilo prostřednictvím vyšších vývozních cen, rychlejšího reálného růstu vývozu i zvyšování domácí poptávky.

Zvýšil se růst objemu úvěrů domácnostem a důvodem jsou u úvěrů na bydlení rekordně nízké úrokové sazby a pokračující zlepšování situace na trhu práce. Dynamika spotřebitelských úvarů byla i přes zvýšenou spotřebitelskou důvěru a pokles úrokových sazeb umírněnější. Celková inflace zůstává pod cílovou dvouprocentní hodnotou (0,2 % v říjnu). Růst cen potravin je tlumen poklesem cen zemědělských komodit a výrazný pokles cen pohonných hmot je způsobem propadem cen ropy.

Co se týká cen v produkční sféře, je cenový vývoj diferencovaný a letos setrvale rostou jen ceny stavebních prací. Aktuálně oživily ceny zemědělských výrobců, ale pouze v rostlinné výrobě. Přetrvává výrazný pokles průmyslových cen, který plyne zejména z propadu cen ropy a pokračujícího poklesu výrobních cen v zahraničí.

Růst ekonomiky se zřetelně projevuje i na trhu práce. Od počátku roku 2014 roste plynule počet volných pracovních míst a klesá počet nezaměstnaných. Pokračoval silný růst

celkové zaměstnanosti, zj. v průmyslu a tržních službách. Meziroční růst mezd se od poloviny roku 2014 postupně zrychloval (3,8 % ve 3. Q), a to především v podnikatelské sféře. Růst celkového objemu mezd se letos oživil díky zvyšování ekonomické aktivity. Vedle zpracovatelského průmyslu se na něm podílela celkově v podobné míře i odvětví obchodu a ostatních služeb.

Co se týká prognózy celkové inflace, tak se předpokládá používání kurzu jako nástroje měnové politiky a stabilita úrokových sazeb na stávající mimořádně nízké úrovni do konce roku 2016. Celková inflace se zvýší, na horizontu měnové politiky dosáhne 2 % a v roce 2017 se bude pohybovat mírně nad ním.

Reálná spotřeba domácností i nadále poroste stabilním tempem okolo 3 % díky zrychlující se dynamice nominálního objemu mezd a platů. V průměru za celý letošní rok se průměrná mzda v podnikatelské sféře zvýší o 3,2 %, v letech 2016 a 2017 se její růst zrychlí o 4,8 % resp. 5,2 %.

Bankovní rada ČNB na svém posledním jednání rozhodla nadále používat devizový kurz jako další nástroj uvolňování měnových podmínek a potvrdila kurzový závazek ČNB. Současně opakovaně konstatovala, že ČNB neukončí platnost kurzového závazku dříve, než v druhé polovině roku 2016.

V diskusi vystoupil Josef Středula, který ocenil intenzivní komunikaci mezi Českomoravskou konfederací odborových svazů a ČNB a současně představil dokument Vize Českomoravské konfederace odborových svazů. Jaroslav Šulc z makroekonomického oddělení ČMKOS apeloval na bankovní radu ve věci pomoci zlepšit finanční gramotnost občanů a upozornil na vyskytující se lichvářské praktiky, které občany stahují do dlouhové pasti. V České republice působí dle odhadů 65 tisíc lichvářů. Jan Šábel zmínil velmi problematickou situaci v OKD, kde hrozí masivní propuštění horníků.

PhDr. D. Gavlasová

KONFERENCE O VÝŠI MEZD...
pokračování z předchozí strany

z řad odborářů, a to pro jeho obhajobu prekarizace práce. Barbara Pertold - Gebicka z Karlovy Univerzity uvedla, že ani podíl průmyslu na české produkci ale nedokáže vysvětlit nízké mzdy v regionu, a vyzdvihla roli vzdělávání ve schopnosti zvyšovat mzdy v regionu. Profesor z Technické univerzity v Budapešti László György podtrhl potřebu podporovat malé a střední podniky a schopnost zdanit další ekonomické položky kromě práce. Michal Polák z Ministerstva financí Slovenské republiky naznačil, že v případě, že se nám nepodaří aktivovat vnitřní motory růstu, rozdíl v mzdových úrovních mezi středoevropským regionem a západní Evropou zůstane výrazný i v budoucnosti.

V závěrečném panelu přednesl projev profesor na Západomaďarské univerzitě Zoltán Pogátsa, který popsal ekonomický model, podle kterého mzdy mají vliv na nízkou poptávku a tím snižují produktivitu a ve výsledku vedou opět k nízkým mzdám. „Nejenom, že tedy nízká produktivita vede k nízkým mzdám, ale i nízké mzdy vedou k nízké produktivitě“, uvedl Pogátsa.

Jozef Kollár, předseda slovenské Konfederace odborových svazů poukázal na dlouhodobou nerovnováhu v odměňování kapitálu a práce, která je na Slovensku nejvyšší v regionu. Současně uvedl, že ve firmách, kde působí odborové organizace, jsou mzdy vyšší až o 15 %. Předseda ČMKOS Josef Středula uvedl, že situace s dlouhodobým podhodnocením českých mezd je neúnosná, a to zvláště v podnicích, které jen o několik desítek kilometrů dál za stejnou práci vyplácejí mzdy trojnásobné. „Při takto slabé koruně bychom dohonili německé mzdy za osmdesát čtyři let,“ dodal Středula. V závěru oba předsedové podtrhli roli odborové a tripartitní spolupráce na regionální úrovni, a to zvláště mezi ČR a Slovenskem.

PhDr. D. Gavlasová
předsedkyně ČMKOS PHCR

VÁNOČNÍ PŘÁNÍ ČTENÁŘŮM ESPRESSA

Když se poohlédnu několik let zpátky, uvědomím si, co všechno jsme o Vánocích, jako takových, už napsali. Od jejich historie, přes zvyklosti a obyčejy v jednotlivých regionech u nás i v zahraničí, přípravu Štědrého večera a dalších svátečních dnů. Probrali jsme gastronomii, která Vánoce provází, uvedli řadu receptur na předkrm, ryby, hlavní jídlo, na sladkosti, vánoční pečivo, vánočky a podobně.

Myslím, že nebylo nic zapomenuto. Opakovat onu vánoční plejádu pro vás, čtenáře Espresso, není nutné. Připomenu jen, že vánoční čas nám má přinést příjemné, hezké dny, na které se všichni těšíme, počínaje dětmi, až po seniory. Mají to být dny klidu i odpočinku. Nebudeme si namlouvat, že se to moc nedaří a tak můžeme zaslechnout věty typu "už, aby byly Vánoce za námi!". Při rozdávání dárků to ovšem nikdo neříká. Doma si oddechnou ti, co Vánoce připravovali, s nimi i pracovníci obchodů a služeb, jimž ovšem končí i vysoké tržby a příliv peněz do pokladen.

Tyto skutečnosti mě inspirovaly k tomu, abych Vánoce a přání k

nim koncipoval jinak, než bylo v Espresso běžné. Vánoce jsou pohádkou pro malé i velké, zkusme se do toho vcítit a kromě vánočního hodování ochutnat i poezii, která Vánoce obohacuje.

Jsem přesvědčen, že čtenáři Espresso nejsou jen pasivní polykači receptur, různých pokynů, rad, jak nejlépe uvařit guláš. Vědí, že gastronomie patří do umění, a že jakékoliv umění člověka šlechtí a posunuje dál. Tak jsem se podržel úsloví "trochu poezie nikoho nezabije" a napsal vám pár veršů, které se pro tento účel hodí. Sluší se, aby bylo k Vánocům vyřčeno přání. To "přeji vše dobré" atd. se mi zdá omšelé. Tak si dovoluji uvést to své:

VÁNOČNÍ PŘÁNÍ

At' znějí koledy,
at' vánočky voní
i sladké cukroví.
At' šťastné jsou dětské pohledy.
At' teplo je ptákům
v hnízdě i v podkroví.

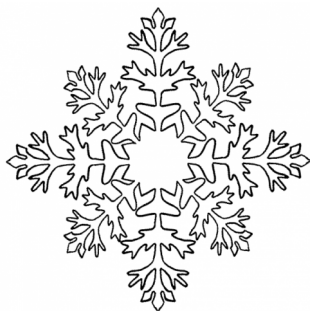
Až večer bude vám
dveře za kliku brát
a láska pod stromem
naklade své mince,
Ježíšek přijde nám
na okno zaklepat.

Nenechte ho tam stát,
před zavřeným domem
a pozvěte ho dál.
Šeptněte mamince,
aby mu nabídla
sklenku bílého vína.

Děti at' si hrají,
jablko dospělí
na dvě půlky krájí.
To aby věděli,
co osud přinese.
křížek či hvězdičku?

A buďte veselí.
Skončila pohádka,
spinkat šla robátka.
Z dárků radost mají,
šťastně je prohlížejí.
I vy radost mějte!

Váš
Jiří Štrébl

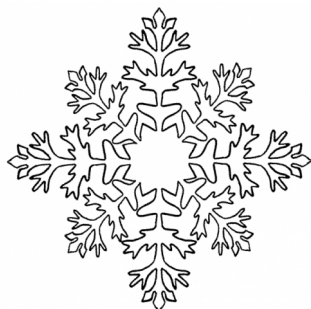
*Českomoravský odborový svaz
pohostinství, hotelů a cestovního ruchu*

Vám přeje,

aby Vás u roce 2016

provázela

zdraví, štěstí, radost a úspěch.

Ve středu 2. prosince 2015 se v pražském Domě odborových svazů konalo VIII. zasedání Svazové rady Českomoravského odborového svazu pohostinství, hotelů a cestovního ruchu.

JEDNALA SVAZOVÁ RADA ČMOS PHCR

PhDr. Dagmar Gavlasová seznámila přítomné členy se zprávou Kontrolní a revizní komise ČMOS PHCR a předložila zprávu o hospodaření svazu za 3. čtvrtletí roku 2015. Dále seznámila členy SR s návrhem investic pro ČMOS PHCR a návrhem rozpočtu ČMOS PHCR na rok 2016 a ti předložený návrh schválili. Předsedkyně svazu také informovala o příspěvku na ČMKOS pro rok 2016.

Svazová rada ČMOS PHCR vzala na vědomí informaci o uzavření smlouvy o poskytnutí rekreačního pobytu se společností SPA Hotel Děvín v Mariánských Lázních a o aktuálním stavu kolektivního vyjednávání na organizacích.

ŠARMANTNÍ NÁSILNÍCI

Skrytý psychický nátlak na pracovišti, tzv. mobbing, v Česku zažívá až 8 % zaměstnanců, jde tedy o jev rozhodně ne zcela okrajový. Nakladatelství Portál nyní k této problematice vydává novou knihu PhDr. Pavla Beňa "Šarmantní násilníci". Knihu představil osobně Pavel Beňo 15. 12. 2015.

Univerzita Jana Amose Komenského je pravděpodobně jediná škola v republice (ne-li dokonce v EU), kde se vyučuje předmět Mobbing a bossing. Pavel Beňo zde působí jako externí pedagog a právě jeho studenti stojí za inspirací pro napsání knihy "Šarmantní násilníci". Řada studentů dokonce aktivně pomáhá mapovat současný stav a kvalitu vztahů na pracovištích v ČR. Některé z příběhů, které buď oni sami, nebo jejich blízcí zažili, se dokonce dostaly i do této knihy. Pavel Beňo se podle vlastních slov ve své roli pedagoga někdy ocitá v roli jakéhosi „sýčka na Těšínské věži“: „Zejména při setkání se studenty, kteří ještě nepracovali a tím pádem ani nazažili

tzv. "šok z prvního zaměstnání" a jsou plni ideálů a chuti vše změnit k lepšímu. To je ostatně v pořádku, protože to k mládí patří! Ale předstoupit před takovou skupinu a začít jim přednášet o mobbingu a bossingu a všech těch destruktivních formách chování a vztahů mezi lidmi v práci, to není příliš jednoduchá věc.

Vůči rychlým radám na internetu, které slibují rychlé vyřešení problémů na pracovišti, je na základě svých dlouholetých zkušeností skeptický. Mnoho poradců, kteří se v této oblasti s velkým nadšením a velkými ambicemi rozhodnou angažovat, skončí podle něj vlastním vyhořením. Navíc často nedokáží rozpoznat různé manipulace, jimž jsou vystaveni, a v klientech vzbuzují falešné naděje a očekávání, která ale poté nesplní. Pavel Beňo říká: „Mnohem efektivnějšími formami pomoci se ukazuje být práce se vztahem - ať již s klientem, nebo mezi zúčastněnými osobami. A to je vždy dlouhodobější záležitost a ne vždy jsou tyto

osoby - vč. vedení organizací, kterých se mobbing a bossing týká ochotny takovéto formy práce podstoupit či dokonce financovat.“

S osobami, které bossingu či mobbingu úspěšně vzdorovaly či dokonce nad touto moderní tyraní zvítězily, je možné se v praxi také setkat. Nejlepší cestou k úspěchu je ale v tomto případě heslo „spojit síly“. Skupina je ve vzdorování současné „diktatuře moci a peněz“ mnohem silnější než jednotlivci. Velkou úlohu hrají svědkové mobbingu a bossingu, tzv. „bystanders“, kteří v sobě v určitý moment naleznou dostatek osobní a občanské odvahy a kuráže a ve vhodnou chvíli promluví. Pavel Beňo ovšem nehýří optimismem: „Smutnou vizitkou úrovně a kvality naší současné demokracie a jejího vývoje je však to, že takových lidí je velmi málo. A osobně se mi zdá, že je jich dokonce čím dál méně. Ale v tom se mohu - naštěstí - docela mýlit.“

Tisková zpráva - nakladatelství Portál

Kdy hrozí nejvíce pracovních úrazů?

Státní úřad inspekce práce eviduje za letošní leden až září celkem 27.277 pracovních úrazů, což je o 4.098 méně než ve stejném období loňského roku. Kritickým dnem je pondělí, desátá až jedenáctá hodina dopolední, úrazy se nejčastěji stávají zaměstnancům ve věku 36 až 40 let. Přibylo bohužel smrtelných pracovních úrazů, letos jich inspektoři evidují 97, což je o 21 více než ve stejném období loňského roku.

„Podle statistiky dochází k úmrtí na pracovišti prakticky každý třetí den. Státní úřad inspekce práce v rámci kontrolní a poradenské činnosti seznamuje zaměstnavatele, OSVČ i veřejnost se zdroji a možnými riziky, které zapříčinily nebo mohou být příčinou vzniku takovýchto pracovních úrazů. Je ale důležité, aby se lidé nebáli obrátit na SÚIP a poslat podnět v případě podezření, že situace na pracovišti není v pořádku,“ uvedla ministryně práce a sociálních věcí Michaela Marksová.

Pracoviště SÚIP dostávají nejčastěji podněty anonymní, zaslané emailem, mnohdy s elektronickou adresou pravděpodobně vytvořenou pouze za tímto účelem. SÚIP se zabývá všemi obdrženy podněty. Pokud je z něj patrné místo výkonu práce (název zaměstnavatele)

či jej na základě dotazu podatel doplní, pak inspektoři místně příslušného oblastního inspektorátu práce provedou u tohoto zaměstnavatele kontrolu. Občané též mohou na konkrétních pracovištích inspekce práce využít bezplatného poradenství, nejsou-li si jisti v oblasti zákonných postupů a zásad pracovního práva, bezpečnosti práce nebo zákona o zaměstnanosti.

Nejvíce smrtelných úrazů eviduje Oblastní inspektorát pro Středočeský kraj, zaznamenal jich 18. Největší počet smrtelných a závažných úrazů je ve věkové skupině 41 až 45 let, u těchto zaměstnanců jde zřejmě o podcenění rizika v rámci dlouhodobé pracovní činnosti či o běžný rutinní postup. Počet pracovních úrazů se v regionech samozřejmě liší, odvíjí se podle struktury odvětví a počtu zaměstnavatelů, které v daném regionu působí. V období leden až září utrpělo pracovní úraz 19.661 mužů a 7.616 žen. Celkem 9.906 pracovních úrazů se stalo zaměstnancům ve věkové skupině 36 až 40 let.

Nejčastějším zdrojem vzniku pracovních úrazů jsou zejména povrchy podlah, manipulace a skladování materiálu, a to jak ručně, tak při zdvihacích pracích. Rizikovým dnem je pondělí a úterý, kritickou dobou, kdy se stává nejvíce pracovních úrazů je čas mezi 10:00 a 11:00 hod. K nejméně úrazům dochází mezi 6:00 a 7:00 hod.

ESPRESSO

vydává Českomoravský odborový svaz pohostinství, hotelů a cestovního ruchu.

Odpovědný pracovník: PhDr. Dagmar Gavlasová, grafická úprava: Kateřina Jiráková.

Adresa: DOS, nám. W. Churchilla 2, 113 59 Praha 3, tel.: 234462822, www.phcr.cz

Tisk: JAJA, www.4321.cz. Pro potřebu odborových organizací ČMOS PHCR. Vyšlo v prosinci 2015